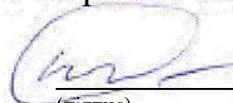

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки та публічного управління (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант

Ірина ДАВИДОВА

(підпис)

(ім'я та прізвище)

«29» серпня 2025 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА

(назва навчальної дисципліни)

Галузі знань: C «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальності: C1 «Економіка та міжнародні економічні відносини»

Освітні програми: «SMART-економіка»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Силабус введено в дію з 01.09.2025 року

Харків – 2025 р.

Розробник:

канд.економ, наук, доцент
(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Віра ЛЕБЕДЧЕНКО
(ім'я та прізвище)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки та публічного управління (№ 601)

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри 601,

д. н. держ. упр., професор
(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Вероніка КОВАЛЬЧУК
(ім'я та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів вищої освіти:

Представник студентського самоврядування від факультету № 6

(підпис)

Софія КОВАЛЬЧУК
(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

1. Загальна інформація про викладача

Лебедченко Віра Віталіївна

доцент, канд. економ. Наук, доцент

Перелік дисциплін, які викладає:

- Міжнародний маркетинг;
- Міжнародний бізнес (аерокосмічна галузь);
- Бізнес-аналітика та діагностика;
- Бізнес-планування діяльності підприємства;
- Інтелект. капітал підприємства: оцінювання, управління, розвиток;
- Бізнес-аналітика;
- Міжнародна бізнес-аналітика;

Напрями наукових досліджень: економічна безпека, маркетинг, регіональна економіка, міжнародна економіка.

Контактна інформація:
v.lebedchenko@khai.edu

2. Опис навчальної дисципліни

Форма здобуття освіти	Денна, заочна
Семестр	2
Мова викладання	Українська
Тип дисципліни	Обов'язкова
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	<i>денна</i> : 5 кредитів ЄКТС / 150 годин (40 аудиторних, з яких: лекції – 24, практичні – 16; СРЗ – 110); <i>заочна</i> : 5 кредитів ЄКТС / 150 годин (6 аудиторних, з яких: лекції – 4, практичні – 2; СРЗ – 144)
Види навчальної діяльності	Лекції, практичні (семінарські) та самостійна робота
Види контролю	Поточний контроль, модульний контроль, семестровий контроль – іспит
Преквізити	«Економічна діагностика», «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків», «Стратегія підприємства», «Економіка і організація інноваційної діяльності», «Потенціал і розвиток підприємства» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, «Бізнес-аналітика та діагностика», «Управління економічним розвитком та інноваціями»
Кореквізити	Управління економічним розвитком та інноваціями (КР), «Управління стратегічними змінами»
Постреквізити	«Переддипломна практика» і виконання Кваліфікаційної роботи магістра.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни, переліки компетентностей та очікуваних результатів навчання

Метою навчальної дисципліни «Інтелектуальний капітал підприємства» є формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти комплексу теоретичних знань і практичних навичок формування та управління інтелектуальним капіталом суб'єктів господарювання, економічного обґрунтування напрямків його розвитку, забезпечення успішного функціонування та ефективного використання в умовах інтелектуальної економіки та інформаційного суспільства.

Завдання дисципліни — вивчення основних теоретико-методичних засад інтелектуального капіталу суб'єктів господарювання — найважливішого чинника інтелектуального підприємництва та інтелектуального бізнесу як специфічної форми у бізнесової та підприємницької діяльності інтелектуальної економіки; розкриття сутності та специфіки інтелектуальних ресурсів, інтелектуальних продуктів, інтелектуальної власності, як найважливішої складової інтелектуального капіталу.

Інтелектуальний капітал підприємства є провідним капіталом, який складає основу будь-якого суб'єкта господарювання незалежно від організаційно-правової форми власності на сучасному етапі розвитку ринкової економіки, задає темп і характер оновлення технологій, виробництва та збуту продукції, надання послуг тощо. Головна його функція полягає у суттєвому прирості обсягів прибутку за рахунок формування і реалізації необхідного для підприємства системи знань, вмінь і навичок, які, у свою чергу, забезпечують йому високоефективну господарську діяльність. Питання ефективного управління та розвитку інтелектуального капіталу підприємства в нинішніх умовах істотно актуалізується у межах економіки окремих суб'єктів господарювання, країни, а також у глобальному міжнародному середовищі. В умовах зростання науково-технічного прогресу і високої динамічності зовнішніх ринків саме інтелектуальний капітал підприємства стає стратегічним активом, що здатний забезпечити економіку стійкими конкурентними перевагами за умови, коли ним свідомо і ефективно оцінюють та управляють.

Компетентності, які мають бути сформовані в результаті опанування навчальної дисципліни. Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти наступними **компетентностями**:

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність працювати в команді;

- здатність працювати автономно;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- навички використання сучасних Інформаційних систем і комунікаційних технологій;
- здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці;
- використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв’язання завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, оподаткування;
- проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень;
- здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп’ютерних технологій;
- застосовувати методики проведення аудиту й послуг з надання впевненості;
- ідентифікувати та оцінювати ризики не досягнення управлінських цілей суб’єкта господарювання, не дотримання ним законодавства та регулювання діяльності, не достовірності звітності, збереження й використання його ресурсів;
- демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувачем будуть досягнуті наступні **результати навчання**. Програмними результатами навчання є:

- Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем на абстрактному рівні шляхом декомпозиції їх на складові.
- Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб’єктами економічної діяльності.
- Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.
- Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді.
- Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і

прикладних досліджень.

- Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.
- Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.
- Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.
- Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.
- Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.
- Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.
- Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.
- Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення

4. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Формування концепції інтелектуального капіталу підприємства

Тема 1. Передумови формування та розвитку економіки знань.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Формування і розвиток економіки знань. Фактори управління знаннями. Місце знань в економічних теоріях.

Тема практичного заняття: Ретроспекція становлення та розвитку економіки знань.

Характеристика економіки знань. Чинники, які впливають на управління знаннями. Трагування знань в економічних теоріях.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 2. Інтелектуальний капітал як чинник економічного розвитку.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Зв'язок інтелектуального та професіонального розвитку особистості Напрямки інтелектуальної діяльності в професійному становленні фахівця. Етапи професійного розвитку особистості.

Тема практичного заняття: Забезпечення економічного розвитку через інтелектуальний капітал.

Вплив інтелектуального капіталу на професіональний розвиток особистості. Інтелектуальна діяльність в професійному становленні фахівця. Формування професійного розвитку особистості.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 3. Змістовні характеристики сутності та видів інтелектуального капіталу підприємства.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Історичний розвиток поняття «інтелектуальний капітал підприємства». Підходи до визначення елементів структури інтелектуального капіталу підприємства. Класифікацію видів інтелектуального капіталу

Тема практичного заняття: Гносеологія та класифікація інтелектуального капіталу підприємства.

Ретроспектива становлення поняття «інтелектуальний капітал підприємства». Еволюція сутності елементів структури інтелектуального капіталу підприємства. Ознаки класифікації видів інтелектуального капіталу.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 4. Основні компоненти інтелектуального капіталу підприємства.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Роль людського капіталу в складі інтелектуального капіталу підприємства. Функції та класифікація людського капіталу. Формування людського капіталу.

Тема практичного заняття: Характеристика складових компонентів інтелектуального капіталу підприємства.

Основні завдання та проблеми управління людським капіталом підприємства. Елементи людського капіталу підприємства. Визначення особливостей формування людського капіталу.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 5. Джерела та процеси створення інтелектуального капіталу підприємства

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Онтологічний та епістемологічний аспекти створення нового інтелектуального капіталу підприємства. Процес створення інтелектуального капіталу. Спіраль трансформації нових знань в нові форми інтелектуального капіталу підприємства.

Тема практичного заняття: Процеси формування інтелектуального капіталу підприємства.

Особливості створення нового інтелектуального капіталу підприємства. Способи формування інтелектуального капіталу підприємства в сучасних компаніях. Спіраль формування інтелектуального капіталу підприємства..

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 6. Формування інтелектуального капіталу підприємства

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Визначення потреби в інтелектуальному капіталі підприємства. Чинники та проблеми формування інтелектуального капіталу. Характерні риси та джерела формування інтелектуального капіталу підприємства.

Тема практичного заняття: Механізми створення інтелектуального капіталу підприємства.

Необхідність формування інтелектуального капіталу підприємства. Засоби формування інтелектуального капіталу підприємства. Процес формування інтелектуального капіталу підприємства.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 7. Методичні підходи до вимірювання інтелектуального капіталу підприємства

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Методи оцінки інтелектуального капіталу підприємства. Підходи до оцінки інтелектуального капіталу підприємства. Інформаційне забезпечення оцінювання інтелектуального капіталу підприємства.

Тема практичного заняття: Методичний інструментарій оцінювання інтелектуального капіталу підприємства.

Еволюція систем вимірювань інтелектуального капіталу підприємства. Класифікація методів оцінки та виміру інтелектуального капіталу підприємства. Інформаційна база оцінювання інтелектуального капіталу підприємства.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 8. Особливості створення інтелектуального підприємства

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Риси інтелектуального підприємства. Організаційна структура інтелектуального підприємства. Роль організаційної культури при створенні інтелектуального підприємства.

Тема практичного заняття: Специфічні риси створення інтелектуального підприємства.

Характеристика інтелектуального підприємства. Роль організаційної культури при створенні інтелектуального підприємства. Організаційна культура, як важливий елемент інтелектуального підприємства.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 9. Інтелектуальний капітал підприємства як основа економіки знань і формування конкурентних переваг

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Економіка, заснована на знаннях: сутність та умови розвитку. Формування та використання знань. Організація управління знаннями

Тема практичного заняття: Формування конкурентних переваг підприємства через його інтелектуальний капітал.

Знання: поняття і загальна характеристика. Створення та імплементація знань. Формування системи управління знаннями..

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Модульний контроль 1

- Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.

Підготовка до модульного контролю.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ №2. Механізми управління та розвитку інтелектуального капіталу підприємства.

Тема 10. Еволюція теорії управління інтелектуальним капіталом

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Класична економічна теорія. Нові теорії економічного зростання. Концепція організаційного навчання.

Тема практичного заняття: Характеристика теорій управління інтелектуальним капіталом.

Погляди класиків на інтелектуальний капітал. Сучасні теорії економічного зростання. Система організаційного навчання.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 11. Організаційна структура управління інтелектуальним капіталом підприємства

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Моделі управління організаційними структурами. Функціональні елементи оргструктури управління інтелектуальним капіталом підприємства.

Тема практичного заняття: Формування організаційної структури управління інтелектуальним капіталом підприємства.

Характеристика моделей управління організаційними структурами. Елементи оргструктури управління інтелектуальним капіталом підприємства.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 12. Механізми управління інтелектуальним капіталом підприємства

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: НДДКР як найважливіша частина інтелектуально-інноваційної діяльності. Прогнозування як система наукових досліджень. Формування інноваційної мережі.

Тема практичного заняття: Організаційно-економічні механізми управління інтелектуальним капіталом підприємства.

Організація НДДКР. Результати прогнозування розвитку інноваційних процесів. Характеристика інноваційної мережі.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 13. Інформаційно-технологічна інфраструктура управління інтелектуальним капіталом підприємства

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Сутність ІТ-інфраструктури. Програмні засоби управління інтелектуальним капіталом підприємства.

Тема практичного заняття: Характеристика інфраструктури управління інтелектуальним капіталом підприємства.

Роль ІТ-інфраструктури в системі управління інтелектуальним капіталом (СУІК). Програмні засоби колективного використання для спільної роботи в системі управління ІК.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 14. Інформаційні технології в управлінні інтелектуальним капіталом підприємства

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Технології управління взаємовідносинами з клієнтами (CRM). Технології управління ланцюжками постачальників (SCM-технології). Технології спільної роботи.

Тема практичного заняття: Використання інформаційних технологій в управлінні інтелектуальним капіталом підприємства.

Система управління взаємовідносинами з клієнтами (CRM). Система управління ланцюжками постачальників (SCM-технології). Системи спільної роботи.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 15. Управління правами інтелектуальної власності

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Об'єкти авторського права та суміжних прав: особисті права, майнові права. Реєстрація авторського твору. Термін охорони авторського права. Об'єкти патентного права: винахід, промислові зразки. Управління правами інтелектуальної власності.

Тема практичного заняття: Характеристика прав інтелектуальної власності. Особисті та майнові права. Процедура реєстрація авторського твору. Охорона авторського права. Винахід та промислові зразки. Механізми управління правами інтелектуальної власності.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 16. Захист та охорона об'єктів права інтелектуальної власності

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності. Передача прав на об'єкти інтелектуальної власності. Оцінка вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Тема практичного заняття: Законодавче регулювання охорони об'єктів права інтелектуальної власності.

Мета і основні способи комерціалізації. Передача (продаж) прав на об'єкти права інтелектуальної власності. Оцінка вартості прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Тема 17. Інтелектуальний бізнес

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): проектор, комп'ютер.

Стисла анотація: Інтелектуальний продукт як основний економічний продукт інтелектуального бізнесу. Розвиток і специфіка інтелектуального бізнесу. Специфічність праці інтелектуального бізнесу.

Тема практичного заняття: Особливості організації та функціонування інтелектуального бізнесу.

Сутність інтелектуального продукту. Моделі інтелектуального бізнесу. Функціональні групи інтелектуального бізнесу.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача: Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Оформлення матеріалів практичних робіт.

Модульний контроль 2

- Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Основною формою проведення семінарських занять є широке обговорення питань, передбачених планами кожної теми, і заслуховування рефератів. Тому студент повинен бути готовим виступати з кожного питання даної теми заняття, доповнювати, задавати питання, вступати в дискусію, а також брати участь в обговоренні рефератів.

Тематика рефератів у плані кожного семінарського заняття виділена окремо. Кожен студент повинен вибрати і самостійно підготувати реферат на одну із заданих тем. При цьому студенти академічної групи повинні охопити всі передбачені в планах теми рефератів.

Реферат необхідно підготувати до дня проведення семінарського заняття за даною темою. Він повинен бути детально продуманий, відповідно оформлений і викладений студентом за 10-15 хвилин без зайвого звертання до конспекту. Реферати в установлені терміни здаються викладачеві незалежно від того, чи були вони.

6. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративна лекція з елементами проблемної, лекція-бесіда, словесний метод, метод схематичного подання матеріалу, проблемно-логічний метод; на семінарських заняттях – метод розгорнутої бесіди та дискусії, метод самоконтролю, метод «круглого столу».

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Таблиця 8.1 – Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	0...3	5	0... 15
Модульний контроль 1	0...25	1	0...25
Змістовний модуль 2			
Виконання і захист практичних робіт	0...3	5	0...15
Модульний контроль 2	0...25	1	0...25
Виконання і захист РР	0...20	1	0...20
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови здобувача освіти від балів підсумкового контролю й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту здобувач освіти має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох теоретичних та двох практичних запитань. Максимальна кількість балів за кожне теоретичне запитання - 30 балів. Максимальна кількість балів за кожне практичне запитання - 20 балів. Загальна сума – 100 балів.

Таблиця 8.2 – Шкали оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційний залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Мати мінімум знань та умінь. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи та розрахункову роботу. Вміти самостійно давати характеристику процесам управління персоналу організації, здійснювати класифікацію процесів управління персоналом, проводити аналіз персоналу на підприємстві.

Добре (75 - 89). Твердо знати мінімум знань, виконати усі завдання. Показати вміння виконувати та захищати всі практичні роботи в обумовлений викладачем строк з обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах. Вміти проводити діагностику підприємства та здійснювати організаційне проектування на високому рівні, розробляти посадові інструкції.

Відмінно (90 - 100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати одержанні знання.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Здобувачі освіти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, повинні протягом тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені заняття мають бути відпрацьовані на найближчій консультації протягом тижня після їх пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання пропущених занять шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Дотримання вимог академічної доброчесності здобувачами освіти під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrocheshnist.pdf>). Очікується, що роботи здобувачів освіти будуть їх оригінальними дослідженнями або міркуваннями. Відсутність посилань на

використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів освіти становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

1. Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням: <https://mentor.khai.edu/>
2. <http://library.khai.edu/library/>

11. Рекомендована література

Базова

1. Бутнік-Сіверський О. Б. Економіка інтелектуальної власності. Конспект лекцій / О. Б. Бутнік-Сіверський. – К.: ІВІП, 2004 – 294 с.
2. Порохня В.М. Інтелектуальний капітал економічного зростання: Навчальний посібник / В. М. Порохня. — Запоріжжя: КПУ, 2011. — 615 с.
3. Бутко М.П., Інтелектуальний капітал як чинник модернізації регіонального економічного простору : монографія / М.П. Бутко, О.В. Попело; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. М.П. Бутка. – Ніжин: ТОВ «Аспект-Поліграф», 2014. – 372 с.
4. Чухно А.А. Інституціонально-інформаційна економіка: підручник / А.А. Чухно, П.М. Леоненко, П.І. Юхименко / за ред. НАН України А.А. Чухна. – К.: Знання, 2010. – 687 с.
5. Кендюхов О.В. Інтелектуальний капітал підприємства: методологія формування механізму управління / НАН України; Інститут економіки промисловості. – Донецьк : ДонУЕП, 2006. – 308 с.

Допоміжна

6. Чухно А. Інтелектуальний капітал: сутність, форми і закономірності розвитку / А. Чухно // Економіка України. – 2002. – № 11. – С. 22–30.
7. Формування доданої вартості транснаціонального продукту : [монографія] / [М. Коваленко, В. Лисюк, Н. Рогальська]. – Х. : ХНТУ, 2010. – 285 с.

8. Коваленко М. Теорія і методологія управління розвитку регіонального господарського комплексу в контексті економіки знань : [монографія] / М. Коваленко. – Херсон : Олді-плюс, 2007. – 312 с.
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18.10.99 р. № 242.
10. Гавкалова Н.Л., Маркова Н.С.Інтелектуальний капітал та його соціальна складова // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – 2005. – № 1(31).
11. Легенчук С.Ф. Нематеріальні активи та інтелектуальний капітал у бухгалтерському обліку: взаємозв'язок понять // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – 2005. – № 1(31).
12. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку / Перекл. з англ.; За ред. С.Ф.Голова. – К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 1998. – 736 с.
13. Edvinsson L. Intellectual Capital. Realizing Your Company's True Value by Finding Its Hidden Roots / Edvinsson L., Malone M. – N. Y.: Harper Business, 1997. – 225 p.
14. Nourdhoug O. Human capital in organizations: Competence, Training and Learning. – Oslo: Scandinavian University Press, 1993. – 422 p.
15. Davenport T. H., Prusak L. Working knowledge: How organizations manage what they know / Thomas H. Davenport, Laurence Prusak, L. Harvard Business School Press. – Boston, 1998. – 264 p.

12. Інформаційні ресурси

16. МОН України. Нормативна база/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>. – Назва з екрана.
17. Стандарти вищої освіти за усіма рівнями вищої освіти / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/artickes/689-standartivishchoji-osviti>. – Назва з екрана.
18. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. Електронний фонд / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>. – Назва з екрана.
19. Офіційний сайт Державного агентства з питань електронного урядування України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dkni.gov.ua. – Назва з екрана.
20. Державне підприємство «УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ» (Укрпатент) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrpatent.org. – Назва з екрана.
21. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua. – Назва з екрана.
22. Статистична служба Європейської комісії (Євростат) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.eurostat.eu.int. – Назва з екрана.